

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 18105/2024
08.04.2026. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија Драгане Маринковић, председника већа, Зорице Булајић и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., ..., против тужене Републике Србије, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Краљеву, ради утврђења права својине, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3039/23 од 13.02.2024. године, у седници одржаној 08.04.2026. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3039/23 од 13.02.2024. године у ставовима другом и трећем изреке, и предмет у укинutom делу враћа том суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крушевцу П 3269/22 од 13.04.2023. године, ставом првим изреке, утврђено је да је тужилац сувласник по основу одржаја кп.бр. ..., односно власник дела кп. ..., њива 7. класе у површини од 9.94.27ha, са уделом од 7081/99427, уписане у лист непокретности бр. ... КО ..., власништво тужене, који је део у мерама, границама и површини: од северне граничне линије (кп.бр....), удаљени део је око 181м, од источне граничне линије (кп.бр.... - пут), најближе растојање је око 8м, од јужне граничне линије парцеле (кп.бр. ...) удаљеност је од око 191м, а од западне граничне линије (кп.бр. ... – пут) удаљеност је од око 131м, са површином у мерама и границама са северне стране од тачке 1 преко тачке 2, до тачке 3 у укупној збирној дужини од 71,13м, са источне стране од тачке 3, преко тачке 3, 4, 5, 6, 7, 8 до тачке 9 у укупној збирној дужини од 169,66м, са јужне стране од тачке 9 до тачке 10 у дужини од 6,65м и са западне стране од тачке 11, 12, 13 и 14 до тачке 1 у укупној збирној дужини од 169,66м, што укупно чини површину од 70,81а КО ..., па је тужена дужна да тужиоцу призна и трпи да се он укњижи као сувласник на напред означеном делу кп. ... КО ... Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 234.800,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3039/23 од 13.02.2024. године, ставом првим изреке, укинута је првостепена пресуда. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је утврђено да је тужилац сувласник по основу одржаја кп.бр....., односно власник дела кп. ... њива 7. класе у површини од 9.94.27 ha, са

уделом од 7081/99427, уписане у лист непокретности бр. ... КО ..., власништво тужене, а који је део у мерама, границама и површини и то: од северне граничне линије (кп.бр. ...), удаљени део је око 181м, од источне граничне линије (кп.бр. ... - пут), најближе растојање је око 8м, од јужне граничне линије парцеле (кп.бр. ...) удаљеност је од око 191м, а од западне граничне линије (кп.бр. ... – пут) удаљеност је од око 131м, са површином у мерама и границама са северне стране од тачке 1 преко тачке 2, до тачке 3 у укупној збирној дужини од 71,13м, са источне стране од тачке 3, преко тачке 3, 4, 5, 6, 7, 8 до тачке 9 у укупној збирној дужини од 169,66м, са јужне стране од тачке 9 до тачке 10 у дужини од 6,65м и са западне стране од тачке 11, 12, 13 и 14 до тачке 1 у укупној збирној дужини од 169,66м, што укупно чини површину од 70,81а КО ... па је тужена дужна да тужиоцу призна и трпи да се он укњижи као сувласник на напред означеном делу кп. ... КО ... Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 201.800,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, благовремену ревизију изјавила је тужена због погрешне примене материјалног права.

На ревизију тужене тужилац је благовремено одговорио.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 18/20), а у вези члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, бр. 10/23) и утврдио да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању кп.бр.788/1 КО ..., по култури пашњак 8. класе, површине од 9.94,27 ха, у лист непокретности бр. ... КО ... уписана је као државна својина тужене Републике Србије – корисник Министарство пољопривреде и заштите животне средине. На лицу места овај део парцеле је узоран и припремљен за сетву, а површина узораног дела бр. ... износи 70,81а у мерама и границама датим на скици снимања фактичког стања. На лицу места налази се гранична линија у виду живе оградe од обраслог шибља и дрвећа, која представља границу између обрађеног и необрађеног дела парцеле.

Ова парцела је у периоду од 1969. до 1974. године, по различитим документима Општинске управе Крушевац, била уписана у различите поседовне листове различитих поседника, као приватна својина или државина физичких лица. Првобитним премером од 1936. године, ова парцела била је уписана у поседовни лист бр. ... КО ..., на поседника ... села ..., ... 1969. године, списком промена извршена је идентификација друштвене својине, при чему је у поседовном листу бр. ... КО ... уписана друштвена својина Општине Крушевац, Крушевац. 1974. године, извршена је деоба парцеле ..., па је формирана парцела ..., која је такође уписана као друштвена својина – корисник ОЗО „Пољопривредник“ ... Решењем бр.320-11-07607/2016-14 од 03.11.2016. године, уписана је као пашњак 8. класе површине 9.94.27 ха, у лист непокретности бр. ... КО ...,

а као носилац права својине уписана је Република Србија, док је корисник Министарство пољопривреде и заштите животне средине, Београд.

Одељење за инвестиције, привреду и заштиту животне средине својим дописом од 10.03.2017. године, обавестило је тужиоца и ББ, обојицу из села ..., да је Министарство пољопривреде и заштите животне средине закључило уговор о закупу пољопривредног земљишта бр.320-11-01018/1-2017-14, за катастарске парцеле ... и ... КО ..., са ВВ из села ..., као и уговор о закупу за катастарску парцелу ... КО ... са истим лицем, па пошто је утврђено записником о инспекцијском надзору састављеном од стране Министарства пољопривреде и заштите животне средине, Сектор пољопривредне инспекције, Одељење за пољопривредно земљиште Крагујевац од 14.10.2016. године, да један део наведених парцела неовлашћено користе, да је потребно да у што краћем року изађу из поседа, јер ће у супротном бити предузете мере у складу са Законом о пољопривредном земљишту.

Део парцеле ... КО ... обрађивали су правни претходници тужиоца, његов деда и отац. То су чинили откад тужилац памти, преко 60 година, међутим, није му познато по ком основу је предметна парцела, односно њен део стечен, да ли је у питању купопродаја или трампа са неким од ранијих власника. На парцели сеје пшеницу, овас и кукуруз, а повремено је користи и као ливаду за испашу стоке. Његова породица недалеко од спорног дела парцеле, има куће и имање, баве се искључиво пољопривредом и немају других прихода, а он је пре две године сазнао да је парцела уписна на тужену због чега је и поднео тужбу.

Другостепени суд је наведено чињенично стање утврдио оценом изведених доказа, а након расправе коју је спровео, закључујући да су тужилац и његов претходник савесни држаоци спорне парцеле преко 60 година. Како тужилац није ометан нити узнемираван у коришћењу све до 2017. године, када је део који користи заједно са преосталим делом парцеле, тужена дала у закуп другом лицу, другостепени суд је примењујући одредбе члана 28. став 4. Закона о основама својинскоправних односа, као и члана 72. став 2. истог закона, утврдио да је тужилац одржајем стекао својину на предметном делу катастарске парцеле ... КО ...

Међутим, по оцени Врховног суда, другостепени суд је приликом доношења побијане одлуке погрешно применио материјално право, због чега је чињенично стање погрешно утврђено.

Према одредби члана 28. став 4. Закона о основама својинскоправних односа, савестан држалац непокретне ствари, на коју други има право својине, стиче право својине на ту ствар одржајем протеком 20 година. Из овога следи да је поред протеча рока, за стицање својине ванредним одржајем потребно постојање савесне својинске државине која је дефинисана одредбом члана 72. став 2. ЗОСПО и према којој је државина савесна ако држалац не зна или не може знати да ствар коју држи није његова. Оправдано веровање да је ствар његова својина постоји ако држалац не зна и не може знати према околностима случаја, да нема овлашћење на државину (правни основ) у чије постојање верује. Држалац оправдано сматра да је титулар права својине које фактички врши. Он није свестан да се његова фактичка власт разилази од правног

стања, али та његова заблуда о сопственом праву мора бити објективна, тј. таква да он према нормалним околностима није морао да сумња да није стекао право које фактички врши. Према томе, реч је о нескривљеном незнању у то да правни основ стицања својине није важећи, односно да он не постоји. Савесност се захтева за све време тока рока одржаја, али је за процену савесности најважнији моменат стицања државине.

У свом исказу тужилац је тврдио да нема никаквих сазнања о томе по ком основу је његов предак ступио у посед непокретности, да ли је купљена или размењена. С обзиром да су је обрађивали несметано преко 60 година и да их нико није узнемиравао, другостепени суд оценио је да су тужилац и његови претходници били савесни. Међутим, није утврђено када је преминуо тужиочев отац, односно деда и да ли у време потребно за одржај улази и време када су тужиочеви преци ову непокретност држали (члан 30. став 2. ЗОСПО). Ово стога што се савесност посебно цени за оставиоца и посебно за наследника, а не уопштено и заједно, како је то учинио другостепени суд. Према одредби члана 73. ЗОСПО, наследник постаје држалац у тренутку отварања наслеђа, без обзира на то када је стекао фактичку власт на ствари и од тог момента према одредби члана 28. став 5. ЗОСПО он постаје савестан држалац и у случају када је оставилац био несавестан држалац, ако наследник то није знао нити је могао знати. Уколико се у време које је тужиоцу потребно за одржај мора урачунавати и време за које су његови претходници држали ову непокретност, што зависи од тога од када је тужилац у државини у смислу одредбе члана 73. ЗОСПО, другостепени суд пропустио је да утврди и да ли је државина претходника била савесна с обзиром на околности које се односе на оправдано веровање да постоји овлашћење на државину (правни основ), сагласно одредби члана 72. став 2. ЗОСПО, а затим тужиочеву савесност сагласно одредби члана 28. став 5. ЗОСПО. Он према наведеној одредби, како је то већ наведено, постаје савестан држалац чак и у случају да његов оставилац то није био, под условом да то није знао нити је могао знати. Међутим, у том случају, а сагласно наведеној одредби, у време потребно за одржај не може се урачунати време у којем је тужиочев оставилац непокретност држао као несавестан држалац, већ време потребно за одржај права својине почиње тећи од тренутка отварања наслеђа.

С обзиром да постојање савесности тужиочеве државине и државине његових претходника није процењена на наведени начин, Врховни суд је на основу одредбе члана 416. став 2. ЗПП, укинуо другостепену пресуду у ставовима другом и трећем изреке и предмет вратио другостепеном суду на поновно суђење.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић